

Sentrale føringer og lovverk

Overordnende styrende dokumenter, mål og strategier

Nasjonale føringer

Norges klimamål

Etter Parisavtalen skal alle land melde inn nye eller oppdaterte utslippsmål hvert femte år. Norges forsterkede klimamål er å redusere utslippene med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent innen 2030 sammenlignet med 1990-nivå.

Norge ønsker å kutte sine klimagassutslipp i samarbeid med EU. Gjennom klimaavtalen med EU har Norge allerede forpliktet seg til å samarbeide med EU om å redusere utslippene med minst 40 prosent innen 2030 sammenlignet med 1990-nivå.

Klimaloven stadfester Norges forsterkede klimamål for 2030 og klimamålet for 2050. Loven utgjør rammene for norsk klimapolitikk, og skal fremme gjennomføringen av omstillingen til et lavutslippssamfunn, med mål om at utslippene i 2050 reduseres med 90-95 prosent.

I 2021 la Solberg-regjeringen fram Klimaplan for 2021-2030 (Meld. St. 13 (2020-2021 og Innst. 325 S, 2020-2021) Den inneholder konkrete forslag til politikk for å oppfylle klimamålet.

Nasjonale miljømål

Regjeringens miljøvernpolitikk er delt inn i elleve resultatområder. Innen tre av disse områdene er det mål som er særlig relevante for oss i spesialisthelsetjenesten:

- *Gifffritt miljø*
- *Stabilt klima*
- *Ren luft*

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Bærekraftsmålene gjelder for alle land i verden, og regjeringen har forpliktet Norge til å arbeide for å nå målene.

Meld. St. 8 Statens direkte eierskap i selskaper - Bærekraftig verdiskaping

Statens forventninger til selskapene:

- Selskapet er ledende i sitt arbeid med ansvarlig virksomhet.

- Selskapet arbeider for å ivareta menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, redusere sitt klima- og miljøfotavtrykk og forebygge økonomisk kriminalitet som blant annet korrupsjon og hvitvasking av penger.
- Selskapet gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med anerkjente metoder.
- Selskapet er åpen om vesentlige områder, mål og tiltak innenfor sitt arbeid med ansvarlig virksomhet.

Foretaksprotokoll 2022 – Nasjonal samordning – Klima og miljø

Statens eierutøvelse skal bidra til å nå statens mål på en bærekraftig og ansvarlig måte. Staten forventer at selskapene er ledende i arbeidet for å være ansvarlige virksomheter og at de skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med anerkjente metoder for å identifisere og håndtere risiko som virksomheten påfører samfunn, mennesker, miljø og klima.

Under FNs klimakonferanse i Glasgow, COP26, sluttet Norge seg til klimakonferansens helseprogram. Helseprogrammet har lansert flere tiltak for å styrke helsesystemer slik at de er robuste i møte med klimaendringene. Helseprogrammet oppfordrer også land til å kutte klimagassutslipp fra helsesektoren. Helse- og omsorgsdepartementet vil ta initiativ til en nasjonal analyse av sårbarhet og tilpasningsbehov relatert til klimaendringer og helse. Det vil også bli gjort en utvidet evaluering av status for klimagassutslipp fra helsesektoren. Målet er å etablere et veikart, tentativt innen 2023. Veikartet skal gi retning mot en bærekraftig lavutslipps helsesektor innen 2050.

De regionale helseforetakene har allerede selv vedtatt felles klima- og miljømål med indikatorer i spesialisthelsetjenesten. Som hovedmål skal spesialisthelsetjenesten innen 2030 redusere (direkte) utslipp av CO₂-ekvivalenter (CO₂e) med 40 pst. Det langsiktige målet er klimanøytral drift av spesialisthelsetjenesten innen 2045.

Foretaksmøtet viste til at det bør bygges videre på det gode arbeidet som er gjort i forbindelse med rapporten for spesialisthelsetjenestens arbeid med samfunnsansvar. Det felles klimaregnskapet for helseforetakene skal videreutvikles og publiseres i den årlige rapporten. Et viktig grep i arbeidet med å forebygge og redusere det negative miljø- og klimaavtrykket vil være å involvere og bevisstgjøre ledere og medarbeidere i hele organisasjonen.

I foretaksmøtet i januar 2011 ble de regionale helseforetakene bedt om å etablere miljøledelse og miljøstyringssystem i helseforetakene med påfølgende sertifisering i henhold til ISO 14001-standarden. Dette ble gjennomført for alle helseforetakene. Foretaksmøtet viste til at det i det videre arbeidet bør være opp til den enkelte helseregion/det enkelte helseforetak å vurdere om det er hensiktsmessig å videreføre sertifiseringsordningen, eller om man kan ivareta målsettingene for miljøledelse på annen måte.

Foretaksmøtet ba de regionale helseforetakene om å:

- dokumentere årlig status i arbeidet med å nå de langsiktige målene innen klimaområdet gjennom spesialisthelsetjenestens rapport om samfunnsansvar.
- vurdere om det er ressursmessig riktig å videreføre tredjepartssertifiseringen av system for miljøledelse, eller om man skal ivareta målsettingene for miljøledelse på annen måte.
- bidra i arbeidet med en nasjonal analyse av sårbarhet og tilpasningsbehov relatert til klimaendringer og helse

[Policy for samfunnsansvar](#)

Hensikten med policyen er å gi overordnede føringer for Sykehusinnkjøp sitt miljø- og klimaarbeid. Dette skal reflektere de regulatoriske krav som pålegger foretaket gjennom vedtekter og lovverk, standardisere miljø- og klimakrav som benyttes i anskaffelser i foretaket, og definere forbedringsområder slik at det over tid kan føre til en høyere standard på miljø- og klimaarbeidet.

[Standard for klima og miljø i sykehusprosjekter](#)

På oppdrag fra de fire regionale helseforetakene har Sykehusbygg HF nå utviklet «Standard for klima og miljø i sykehusprosjekter». Standarden inngår som en del av beslutningsgrunnlaget i alle sykehusprosjekter, både for nybygging og rehabilitering. Statens veileder for samfunnsøkonomiske analyser skal benyttes for å sikre gode kost-nytte vurderinger.

[Nasjonal helse og sykehusplan 2020-2023](#)

Det utadvendte sykehus og spesialisthelsetjenester i hjemmet er sentrale begreper i *Nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023*. I pasientens helsetjeneste er det et mål at sykehuset skal komme nærmere pasientene. Vi må skape det utadvendte sykehus. Spesialister på store sykehus skal bistå spesialister på mindre sykehus nærmere pasienten, spesialister fra sykehus skal jobbe sammen med kommunens helsepersonell på kommunale arenaer og sykehuset skal bistå pasienter i hjemmet eller ved hjelp av digitale løsninger. En fjerdedel av spesialisthelsetjenesten klimagassutslipp i 2019 er knyttet til transport av pasienter. Ny teknologi og bruk av videokonsultasjon i oppfølging av pasienter bidrar til redusert reisevirksomhet og forbruk av materiell i sykehus.

[Prinsipperklæring for Etisk handel Norge](#)

Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Sør-Øst og Helse Vest er medlem i Etisk handel Norge. Etisk handel Norges medlemmer forplikter seg til å slutte seg til Etisk handel Norges prinsipperklæring som innebærer å arbeide aktivt for bedre arbeids og miljøforhold i leverandørkjeden.

[Veileder for samfunnsøkonomiske analyser](#)

Fra og med 1.1.22 er det fastsatt regler for bruk av karbonpriser i samfunnsøkonomiske analyser; [Karbonprisbaner for bruk i samfunnsøkonomiske analyser.](#)

[Konsekvensutredninger for klima og miljø \(Miljødirektoratet\)](#)

Regionale føringer

[Regional utviklingsplan 2035 Helse Sør-Øst](#) (Oppdatert versjon i løpet av 2022)

Regional utviklingsplan 2035 skal ligge til grunn for utviklingen i Helse Sør-Øst RHF frem mot 2035 og har som mål å fremme:

- Bedre helse i befolkningen, med sammenhengende innsats fra forebygging til spesialiserte helsetjenester
- Kvalitet i pasientbehandlingen og gode brukererfaringer
- Godt arbeidsmiljø for ansatte, utvikling av kompetanse og mer tid til pasientbehandling
- Bærekraftige helsetjenester for samfunnet

Helse Sør-Øst vil:

- Legge FNs bærekraftsmål til grunn for tiltak i arbeidet med samfunnsansvar
- Bidra til samfunns- og byutvikling som tar hensyn til demografiske endringer, klimaendringer, globalisering, urbanisering og digitalisering.

[Strakstiltak i eiendomssektorens veikart mot 2050](#)

Helse Sør-Øst har gitt sin tilslutning til 10 strakstiltak i Eiendomssektorens veikart mot 2050.

En tilslutning vil si at:

- Ledelsen i vårt selskap vedtar at tiltakene systematisk skal implementeres i plan og rutiner i løpet av et år.
- Senest ett år etter tilslutning skal selskapet beskrive i et møte med Norsk Eiendom eller Grønn Byggallianse hvordan de har valgt å konkretisere hvert av de 10 strakstiltakene.

[Delstrategi for eiendomssektoren i Helse Sør-Øst](#)

Lover og forskrifter

ADR forskrift

Avfallsforskriften kap.3 (kasserte batterier)

Avfallsforskriften kap.11 om farlig avfall

Avfallsforskriften kap.11, vedlegg 1, den europeiske avfallslisten

Avfallsforskriften kap. 11, vedlegg 3, kriterier som gjør avfall til farlig avfall

Avfallsforskriften kap.14 (kasserte pcb-holdige isolerglassruter)

Avfallsforskriften kap.16 (radiaktivt avfall)

Avfallsforskriften kap.19 (opplysningsplikt)

Byggesaksforskrift (SAK 10), §5-5h

Byggteknisk forskrift (TEK17) Sikkerhet mot naturpåkjenninger (kap.7)

Byggteknisk forskrift (TEK17) Ytre miljø (§§ 9-1 - 9-9)

Byggteknisk forskrift (TEK17) Energi (kap.14)

Energiloven kap.8 (energitilstand i bygninger)

Energimerkeforskriften - energimerking av boliger og bygninger (kap.2)

Energimerkeforskriften - energivurdering av tekniske anlegg (kap 3)

Forskrift og energi- og miljøkrav ved anskaffelser av kjøretøy til veintransport - miljøkrav (§5)

Forskrift om smittefarlig avfall fra helsetjeneste og dyrehelsetjeneste mv.

Forskrift om landtransport av farlig gods

Forskrift om offentlige anskaffelser §7-9 (minimere miljøbelastning) og §§ 18-2 (Beregning av livssyklus kostnader)

Forurensningsloven § 11 om tillatelse

Forurensningsloven § 28 om forbud mot forsøpling

Forurensningsloven §31 om håndtering av spesialavfall

Forurensningsloven kap.6 (§§ 39,40, varslings- og beredskapsplikt ved akutt forurensing)

Forurensningsforskriften kap.1 om nedgravde oljetanker

Forurensningsforskriften §5 (luftbåren, ekstern støy)

Forurensningsforskriften §7 (lokal luftkvalitet, støy)

Forurensningsforskriften kap. 8 om svovelinnhold i ulike oljeprodukter

Forurensningsforskriften §15 (kommunale krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann)

Forurensningsforskriften § 15 A-4 om påslipp til off. avløpsnett (kommunale krav)

Forurensningsforskriften kap.18 (tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall)

Forurensningsforskriften kap.27 om forurensninger fra forbrenningsanlegg med rene brenslere

Klimaloven

Kommunale (lokale) forskrifter/krav

Kulturminneloven kap.2,5,6

Miljøinformasjonsloven §§ 9 og 16 (kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet og rett til miljøinformasjon om virksomhet)

Produktkontrollloven § 3 om aktsomhetsplikt

Produktkontrollloven § 3a om substitusjonsplikt

Produktkontrollloven § 10 om rett til informasjon om produkter

Produktforskriften § 2-1 om PCB-holdige produkter

Produktforskriften §2-5 (oktylfenol rengjøringsmidler)

Produktforskriften § 2-9 (PFOS i brannskum)

Produktforskriften kap6 og 6a (reg av ozonreducerende stoffer, reg. av fluorholdige stoffer)

REACH forskriften (vedlegg XVII)

[Regnskapsloven § 3-3 c.](#)

Strålevernsforskriften § 19

Strålevernsforskriften §24

Støyforskrifter for Oslo, kap.II (særbestemmelser om støy i bygge- og anleggsvirksomhet)

Utslippstillatelse: Radioaktive isotoper

Åpenhetsloven